

NOTAT Sygeplejerskers fleksibilitet og forudsigelighed ift. arbejdstid og opgaver

I perioden 14. maj til 9. juni 2023 har DSR Analyse gennemført en arbejdsmiljøundersøgelse (SATH 2023) blandt 8.000 beskæftigede medlemmer af Dansk Sygeplejeråd. 42% af de inviterede deltog i undersøgelsen. Dette notat præsenterer resultater ift. fleksibilitet ift. arbejdstid og opgaver

Hovedresultater

- 53% af sygeplejerskerne oplever i høj eller meget høj grad at have indflydelse på planlægningen af deres arbejdsplan/vagtplan. 13% angiver i lav eller meget lav grad at have indflydelse.
- 45% af sygeplejerskerne, der har vagter (dvs. arbejder aften, nat, weekend/søgnehellidage) har inden for den seneste måned oplevet, at der er blevet foretaget ændringer i deres vagter.
- Sygeplejersker, der i lav eller meget lav grad har indflydelse på planlægning af deres arbejdsplan/vagter, angiver i højere grad:
  - o at opleve udbrændthed pga. arbejdet
  - o at de ofte eller hele tiden oplever stress
  - o at have et ringere generel psykisk arbejdsmiljø på arbejdspladsen
  - o at deres arbejde tager så meget af deres energi, at det går ud over deres privatliv
- Det samme gælder sygeplejersker, der sjældent eller aldrig bliver informeret i god tid hvis der sker ændringer i deres arbejdstider.
- Det er i højere grad sygeplejersker ansat på medicinsk, kirurgiske og psykiatriske afdelinger samt plejehjem og almen praksis, der i lavere grad har indflydelse på planlægning af vagterne.
- Mens det i højere grad er sygeplejersker ansat på børneafdeling og skadestuerne/FAM, der sjældent/aldrig bliver informeret i god tid, hvis der sker ændringer i deres arbejdstider.

Indflydelse på arbejdsplads og ændringer af denne

53% af sygeplejerskerne oplever i høj eller meget høj grad at have indflydelse på planlægningen af deres arbejdsplan/vagtplan. Hver tredje angiver delvist at have indflydelse og 13% angiver i lav eller meget lav grad at have indflydelse. Dette fremgår af tabel 1. Tendensen er relativt ens på tværs af de tre sektorer.

Tabel 1. Har du indflydelse på planlægningen af din arbejdsplan/vagtplan?

	Region	Kommune	Privat	Alle
I meget høj grad	18%	35%	31%	24%
I høj grad	31%	26%	20%	29%
Delvist	37%	28%	32%	34%
I lav grad	10%	8%	11%	9%
I meget lav grad	4%	3%	7%	4%
Antal	1659	697	171	2663

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Data er vægtet. Der er for få i staten (n=36) til disse kan fremvises separat i tabellen, men de indgår i totalen i højre kolonne. Pga. af afrunding summer procenterne ikke altid til 100%. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Tabel 2 viser, at 45% af sygeplejersker, der har vagter (dvs. arbejder aften, nat, weekend/søgnehellidage) har inden for den seneste måned oplevet, at der er foretaget ændringer af deres vagter. Flest angiver at de har fået omplaceret deres vagter. Mens en betydelig del angiver at have fået flere vagter. En mindre del har oplevet at få færre vagter. Fordelt på sektor viser tabel 2, at knap halvdelen (49%) af de regionale sygeplejersker angiver, at der inden for den seneste måned er blevet foretaget ændringer.

Table 2. Har du inden for den seneste måned oplevet, at der er foretaget ændringer af dine vagter (aften, nat, weekend)? (sæt evt. flere kryds)

	Region	Kommune	Alle
Ja, en eller flere ændringer	49%	28%	45%
- Ja, fik flere vagter	24%	8%	20%
- Ja, fik færre vagter	2%	1%	2%
- Ja, fik omplaceret mine vagter	35%	22%	32%
Nej	45%	60%	48%
Ved ikke	2%	1%	2%
Ikke relevant	4%	10%	5%
Antal	1033	280	1389

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Da det har været muligt at sætte flere kryds, overstigerne procenterne til 100%. Der er færre end 50 statslige og private sygeplejersker, der har besvaret spørgsmålet, disse kan derfor ikke vises separat i tabellen, men indgår i totalen. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

De sygeplejersker, der i tabel 2 har angivet, at de den seneste måned har fået foretaget ændringer af deres vagter, er efterfølgende spurgt til omstændighederne i forbindelse med ændringerne. Flest angiver at de ændrede vagter er sket på egen afdeling under samme leder og matrikel. Dette fremgår af tabel 3.

Table 3. Hvilke af følgende forhold har du oplevet i forbindelse med ændringerne af dine vagter den seneste måned (aften, nat, weekend/søgnelidage)? (sæt evt. flere kryds)

	Region	Kommune	Alle
Vagt på egen afdeling og matrikel under egen leder	84%	70%	81%
Vagt i andet speciale end normalt	5%	0%	4%
Vagt på anden matrikel end normalt	2%	5%	3%
Vagt med anden leder end normalt	3%	4%	3%
Vagt med anden fagsammensætning end normalt	7%	4%	6%
Andre forhold	11%	14%	11%
Ingen af ovenstående	5%	14%	8%
Ved ikke	2%	1%	2%
Antal	491	78	600

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Da det har været muligt at sætte flere kryds, overstigerne procenterne til 100%. Der er færre end 50 statslige og private sygeplejersker, der har besvaret spørgsmålet, disse kan derfor ikke vises separat i tabellen, men indgår i totalen. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Table 4 viser, at 7 ud af 10 oplever, at de altid eller ofte bliver informeret i god tid, hvis der sker ændringer i deres arbejdstider. 20% oplever det sker sommetider og 10% oplever det sjældent eller aldrig.

Table 4. Bliver du informeret i god tid, hvis der sker ændringer i dine arbejdstider?

	Region	Kommune	Privat	Alle
Altid	32%	39%	42%	35%
Ofte	37%	35%	29%	35%
Sommetider	21%	17%	16%	20%
Sjældent	9%	7%	10%	8%
Aldrig/næsten aldrig	2%	2%	3%	2%
Antal	1638	678	173	2701

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Pga. af afrundinger summer procenterne ikke altid til 100%. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Tabel 5 viser, at knap halvdelen (48%) oplever, at de altid eller ofte bliver informeret i god tid, hvis de skal løse nye arbejdsopgaver. 34% oplever det sker sommetider og 19% gør det sjældent eller aldrig.

Tabel 5. Bliver du informeret i god tid, hvis du skal løse nye arbejdsopgaver?

	Region	Kommune	Privat	Alle
Altid	11%	12%	23%	13%
Ofte	36%	33%	37%	35%
Sommetider	34%	35%	23%	34%
Sjældent	16%	17%	14%	16%
Aldrig/næsten aldrig	3%	3%	3%	3%
Antal	1658	708	175	2755

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Pga. af afrundinger summer procenterne ikke altid til 100%. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Tabel 6 viser, at knap to tredjedele (65%) af sygeplejerskerne angiver, at de i høj eller meget høj grad har indflydelse på planlægningen af deres daglige arbejde. 30% angiver delvist at have indflydelse på deres daglige arbejde. Mens de resterende 5% angiver i lav eller meget lav grad at have indflydelse. De regionale sygeplejersker angiver generelt i lavere grad at have indflydelse på deres daglige arbejde.

Tabel 6. Har du indflydelse på planlægningen af dit daglige arbejde?

	Region	Kommune	Privat	Alle
I meget høj grad	16%	30%	28%	21%
I høj grad	43%	47%	41%	44%
Delvist	35%	22%	26%	30%
I lav grad	6%	1%	5%	4%
I meget lav grad	1%	0%	0%	1%
Antal	1678	718	179	2718

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Pga. af afrundinger summer procenterne ikke altid til 100%. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Tabel 7 viser, at over halvdelen (55%) af sygeplejerskerne angiver i høj eller i meget høj grad at have indflydelse på, hvordan de løser deres arbejdsopgaver. Mens lige over en tredjedel (34%) angiver delvist at have indflydelse. 10% angiver i lav eller meget lav grad at have indflydelse. De kommunale sygeplejersker angiver typisk i højere grad at have indflydelse på, hvordan de løser deres arbejdsopgaver sammenlignet med sygeplejerskerne i regionerne og i det private.

Tabel 7. Har du indflydelse på, hvordan du løser dine arbejdsopgaver?

	Region	Kommune	Privat	Alle
I meget høj grad	16%	36%	23%	23%
I høj grad	33%	33%	28%	32%
Delvist	38%	27%	37%	34%
I lav grad	11%	3%	10%	8%
I meget lav grad	3%	1%	3%	2%
Antal	1680	717	178	2716

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Pga. af afrundinger summer procenterne ikke altid til 100%. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Sammenhænge mellem indflydelse på planlægning af vagtplanen og stress, udbændthed og generelt arbejdsmiljø

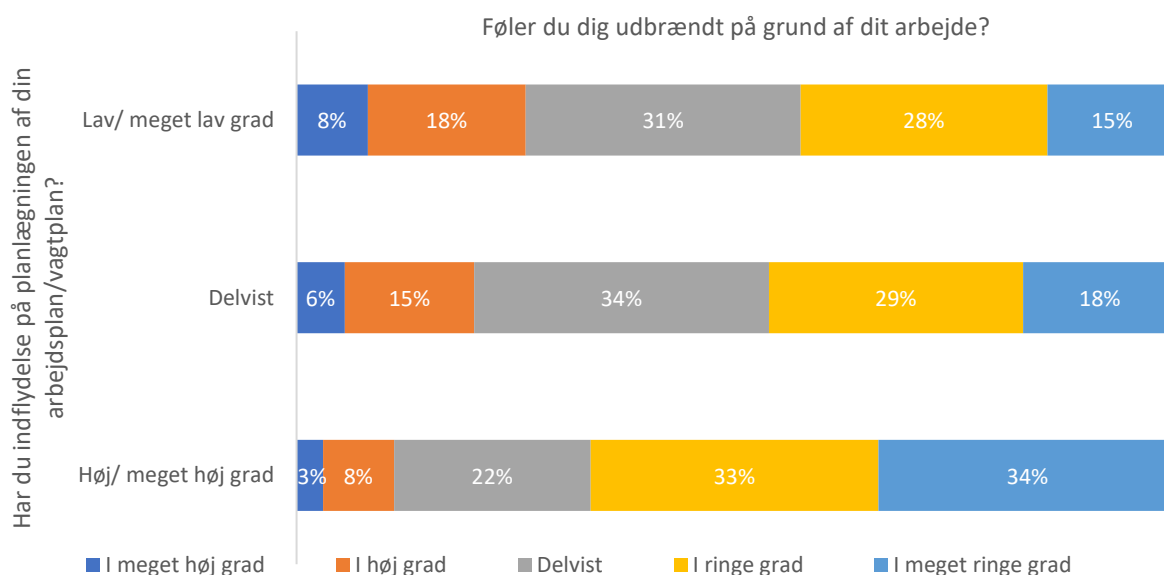
Undersøgelsen indeholder en række andre spørgsmål. Holdes resultaterne fra tabel 1 op mod stress, sygefravær, jobskifte og arbejdspladstype findes følgende sammenhænge præsenteret i figur 1. Det er vigtigt at bemærke, at disse sammenhænge ikke er kausale sammenhænge.

Sygeplejersker, der i lav eller meget lav grad har indflydelse på planlægning af deres arbejdsplan/vagter, angiver i højere grad:

- at være udbændte pga. arbejdet
- at de ofte eller hele tiden oplever stress
- at have et ringere generel psykisk arbejdsmiljø på arbejdspladsen
- at deres arbejde tager så meget af deres energi, at det går ud over deres privatliv

Af figur 1 fremgår det, at 26% af de sygeplejersker, der i lav eller meget lav grad har indflydelse på planlægningen af deres arbejds-/vagtplan, i høj eller meget høj grad føler sig udbændte pga. deres arbejde. Til sammenligning gælder det 11% af dem, der høj eller meget høj grad har indflydelse på deres vagtplan.

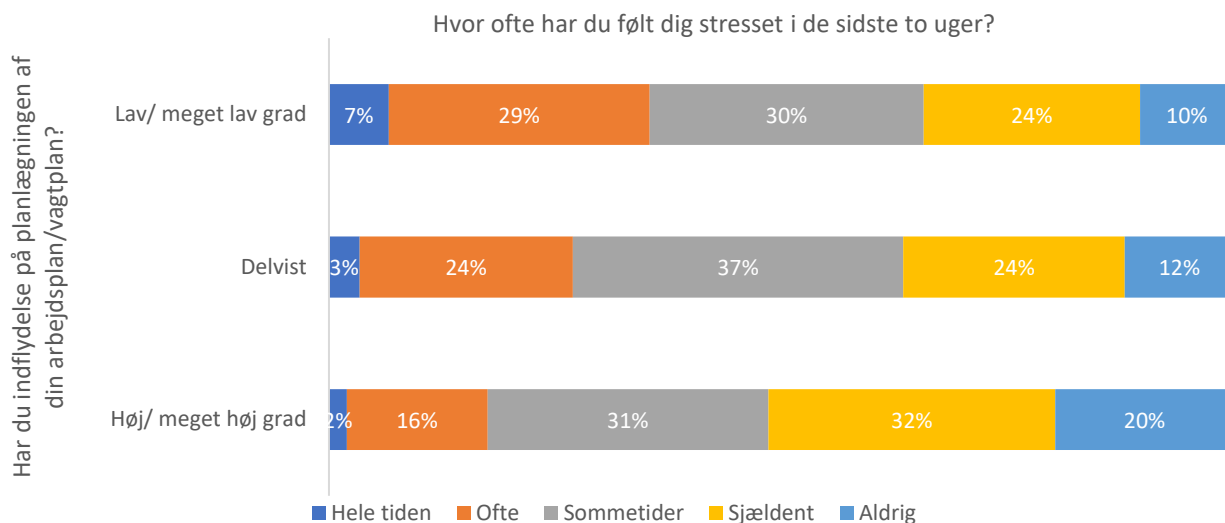
Figur 1. Udbændthed og indflydelse på planlægning af vagtplan

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrundinger. Data er vægtet. N=2.597. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 2 viser derudover, at 36% af de sygeplejersker, der i lav eller meget lav grad har indflydelse på deres arbejdsplan, hele tiden eller ofte har følt sig stressede de sidste to uger, mens det samme gælder 18% af dem, der i høj eller meget høj grad har indflydelse på planlægningen af deres arbejdsplan.

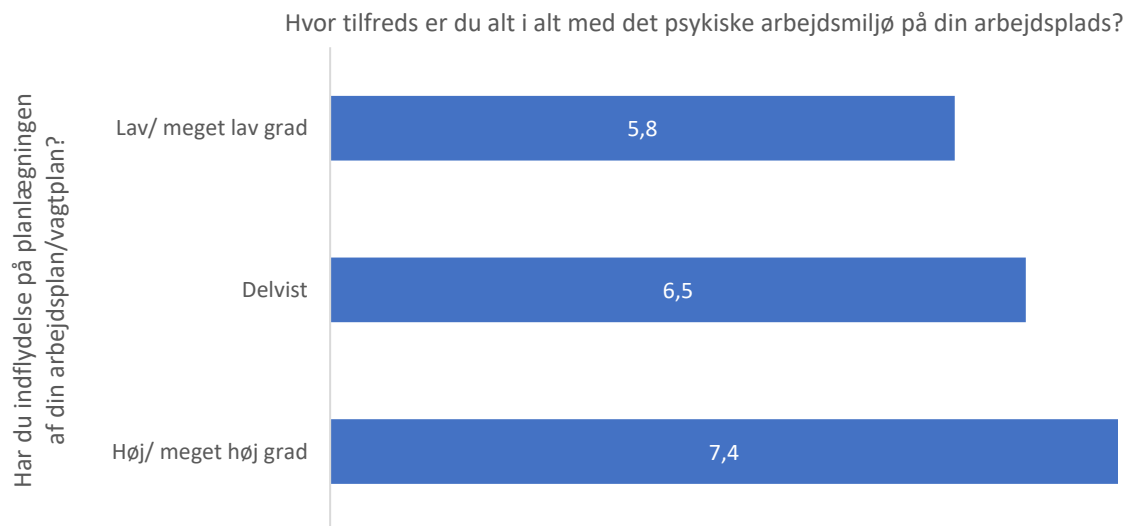
Figur 2. Stress og indflydelse på planlægning af vagtplan

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrundinger. Data er vægtet. N=2.597. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 3 viser yderligere, at sygeplejerskerne med en lav eller meget lav indflydelse på deres arbejdsplan i gennemsnit vurderer deres tilfredshed med deres psykiske arbejdsmiljø lavere. På en skala fra 0 til 10 angiver de i gennemsnit, at deres tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø er på en 5,8, mens de der har en høj eller meget høj grad af indflydelse i gennemsnit, i gennemsnit giver deres tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø 7,4.

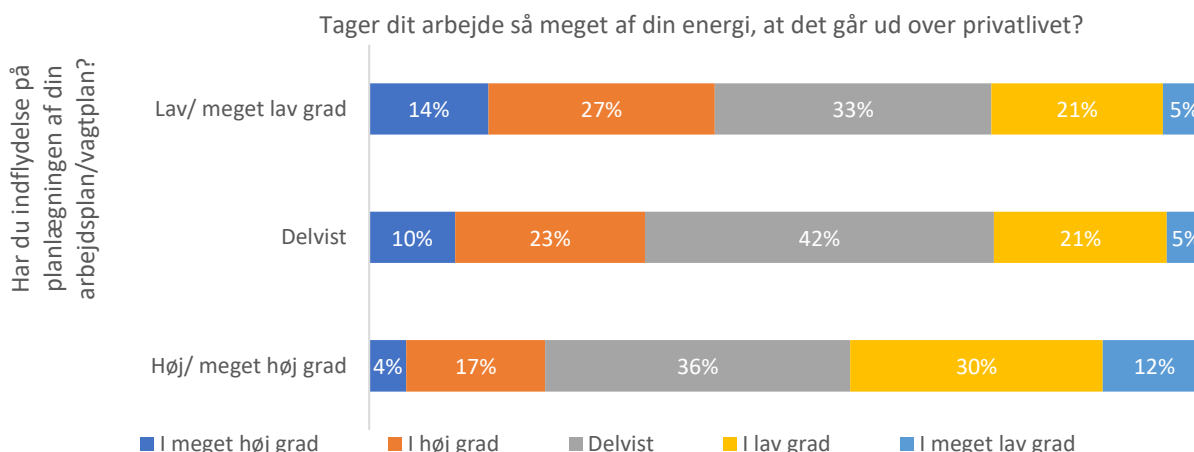
Figur 3. Psykisk arbejdsmiljø og indflydelse på planlægning af vagtplan

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Data er vægtet. N=2.664. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Sygeplejerskerne med en lav eller meget lav grad af indflydelse angiver derudover oftere, at deres arbejde i høj eller meget høj grad tager så meget af deres energi, at det går ud over privatlivet (jf. figur 4).

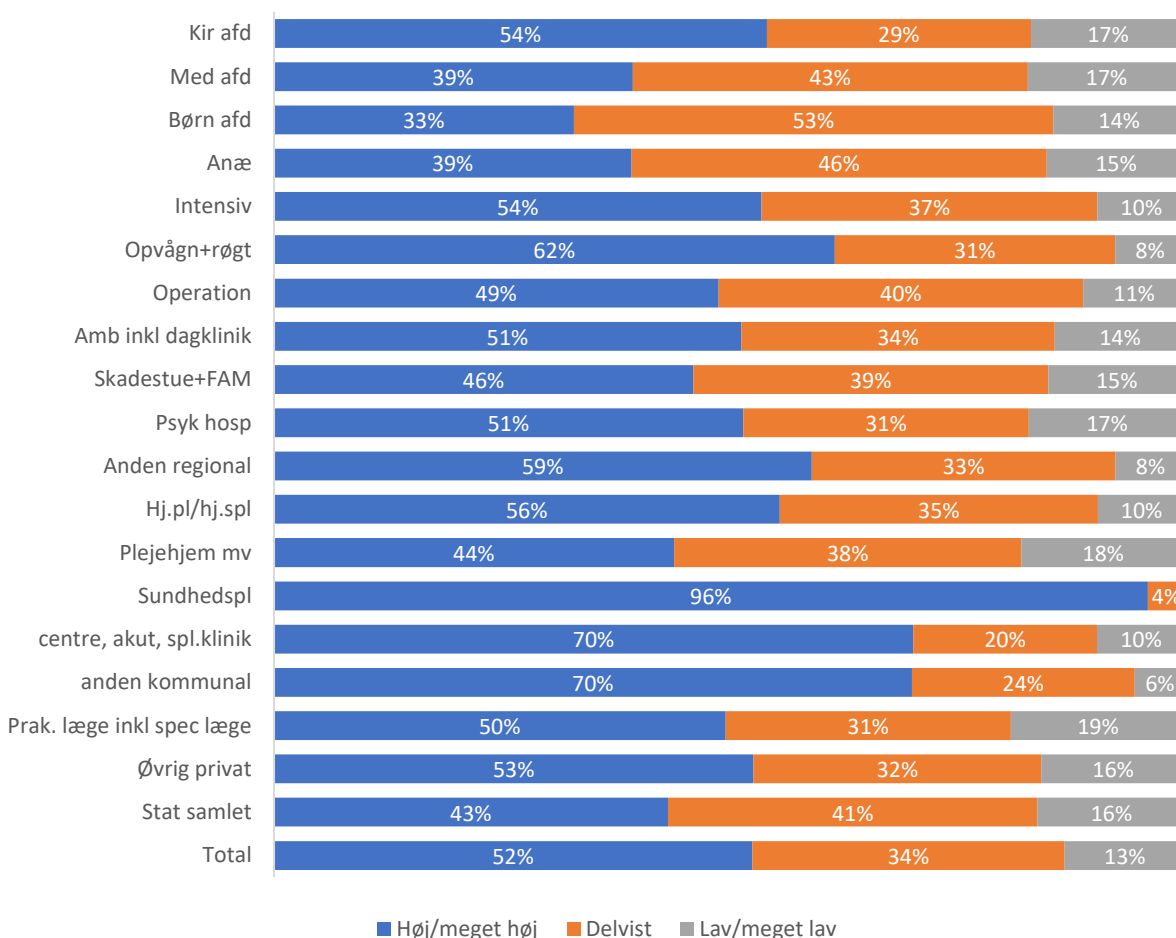
Figur 4. Privatlivsbalance og indflydelse på planlægning af vagtplan

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrundinger. Data er vægtet. N=2.653. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Endvidere ses det, at det i højere grad er sygeplejersker ansat på medicinsk, kirurgiske og psykiatriske afdelinger samt plejehjem og almen praksis, der i lavere grad har indflydelse på planlægning af vagterne.

Figur 5. Har du indflydelse på planlægningen af din arbejdsplan/vagtplan fordelt på arbejdspladstype

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrundinger. Data er vægtet. N=2.563. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Sammenhænge mellem information om ændrede arbejdstider og stress, udbændthed og generelt arbejdsmiljø

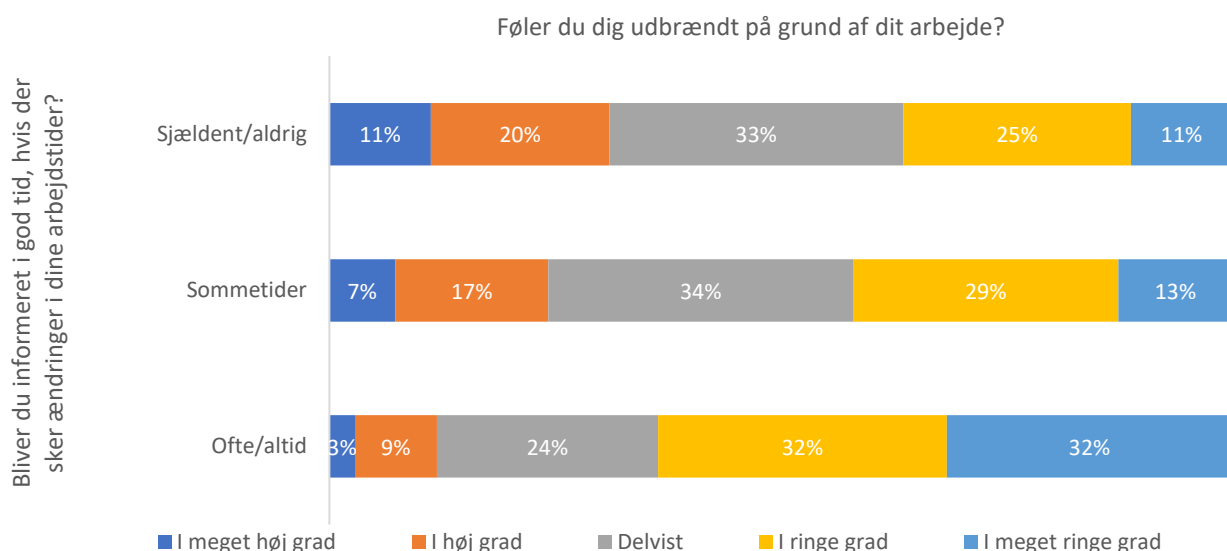
Undersøgelsen indeholder en række andre spørgsmål. Holdes resultaterne fra tabel 4 op mod stress, sygefravær, jobskifte og arbejdspladstype findes følgende sammenhænge præsenteret i figur 2. Det er vigtigt at bemærke, at disse sammenhænge ikke er kausale sammenhænge.

Sygeplejersker, der sjældent eller aldrig bliver informeret i god tid hvis der sker ændringer i deres arbejdstider angiver i højere grad:

- at være udbændt pga. arbejdet
- at de ofte eller hele tiden oplever stress
- at have et ringere generel psykisk arbejdsmiljø på arbejdspladsen
- at deres arbejde tager så meget af deres energi, at det går ud over deres privatliv

Af figur 6 fremgår det, at lidt under en tredjedel (31%) af sygeplejerskerne, der sjældent eller aldrig bliver informeret i god tid, når der sker ændringer i deres arbejdstider, i høj eller meget høj grad føler sig udbændt på grund af deres arbejde. Til sammenligning gælder det samme 12% af dem der ofte eller altid bliver informeret i god tid.

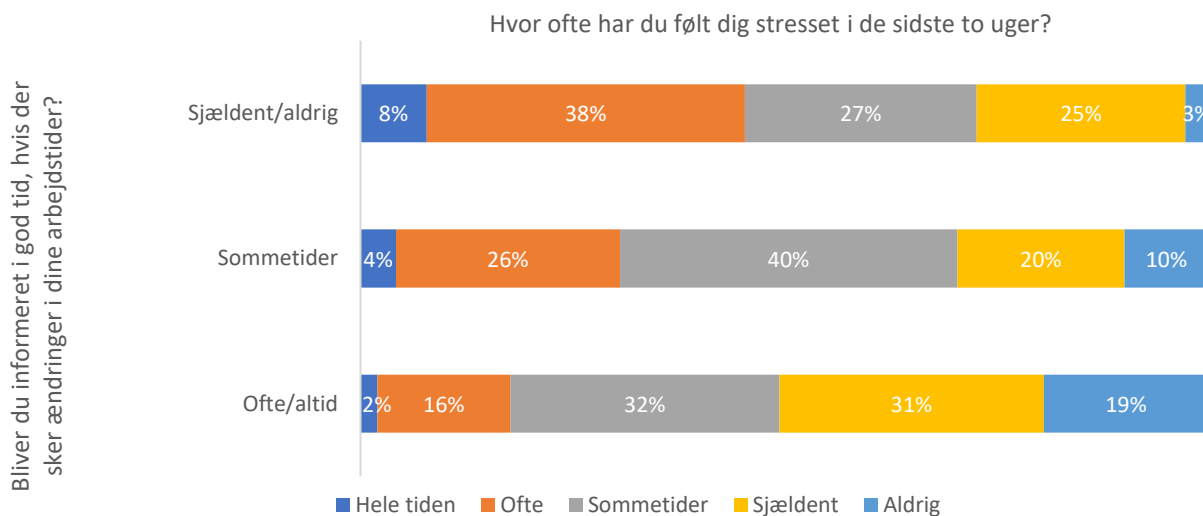
Figur 6. Udbændthed og indflydelse på planlægning af vagtplan

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrundinger. Data er vægtet. N=2.561. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 7 viser yderligere, at de sygeplejersker, der sjældent eller aldrig bliver informeret i god tid, når der sker ændringer i deres arbejdsplan, også angiver, at de oftere føler sig stressede. Næsten halvdelen (46%) af dem, der aldrig eller sjældent bliver informeret i god tid, når der sker ændringer i deres arbejdstider, angiver at de hele tid eller ofte har følt sig stresset de sidste to uger, mens det samme gælder omkring under en femtedel (18%) af dem, der altid eller ofte bliver informeret i god tid.

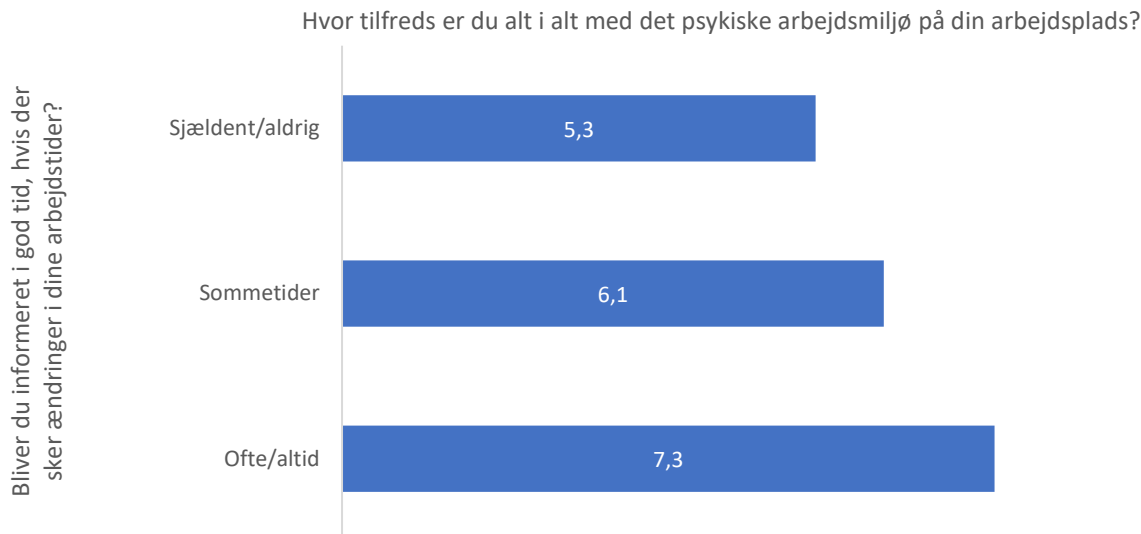
Figur 7. Stress og indflydelse på planlægning af vagtplan

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrundinger. Data er vægtet. N=2.554. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 8 viser yderligere, at sygeplejerskerne, der aldrig eller sjældent bliver informeret i god tid ved ændringer i deres arbejdstider, generelt også har en lavere tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø sammenlignet med dem, der oftere bliver informeret i god tid. De, der sjældent eller aldrig informeres i god tid angiver i gennemsnit deres tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø til at være 5,3 på en skala fra 0 til 10, mens de, der ofte eller altid informeres i god tid i gennemsnit giver deres tilfredshed 7,3.

Figur 8. Psykisk arbejdsmiljø og indflydelse på planlægning af vagtplan

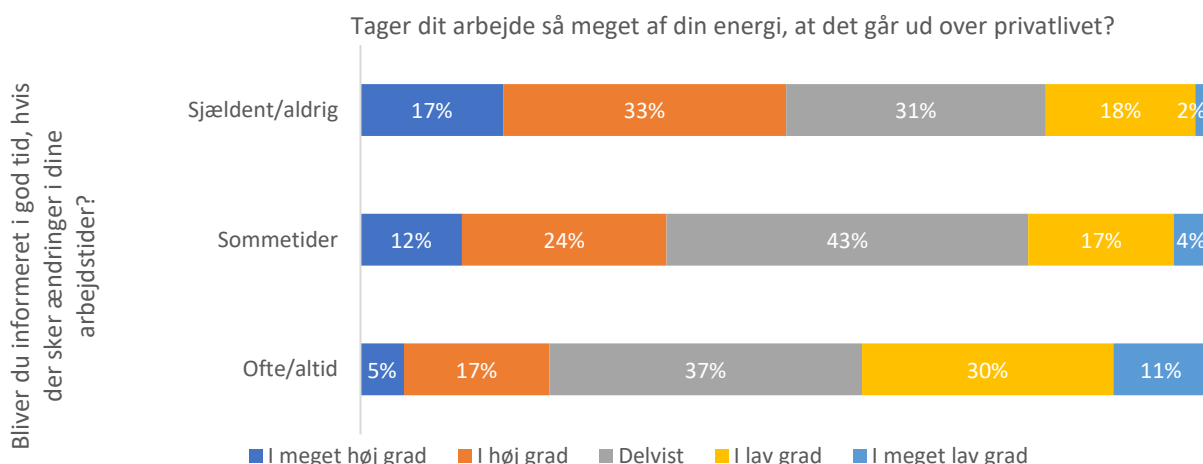

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrundinger. Data er vægtet. N=2.699. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 8 viser, at ca. halvdelen af dem, der sjældent eller næsten aldrig bliver informeret i god tid ved ændringer i deres arbejdstider, svarer, at deres arbejde i høj eller meget høj grad tager så meget af deres energi, at det går ud over deres privat liv, men det samme gælder 22% af de der ofte eller altid informeres i god tid.

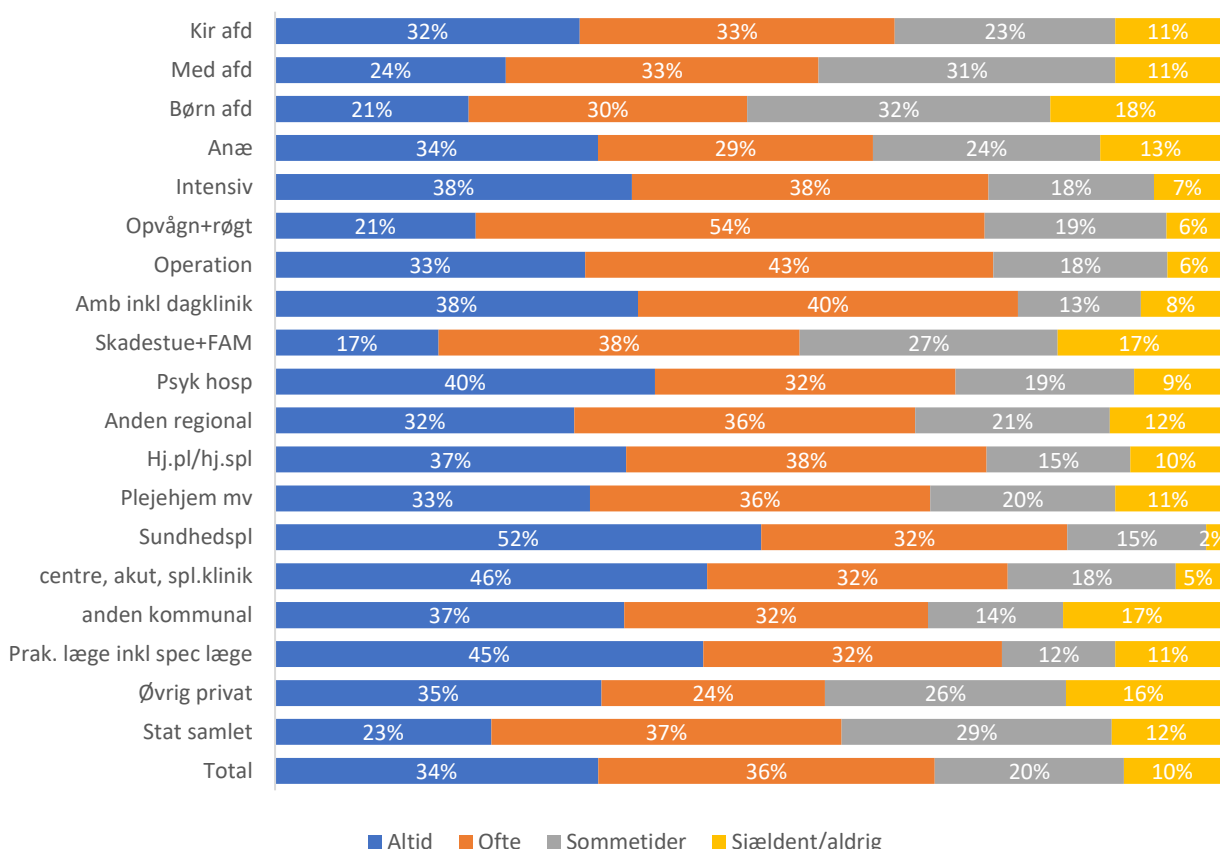
Figur 9. Privatlivsbalance og indflydelse på planlægning af vagtplan

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrundinger. Data er vægtet. N=2.615. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Endvidere ses det, at det i højere grad er sygeplejersker ansat på børneafdeling og skadestuerne/FAM, der sjældent/aldrig informeret i god tid, hvis der sker ændringer i deres arbejdstider.

Figur 10. Bliver du informeret i god tid, hvis der sker ændringer i dine arbejdstider fordelt på arbejdspladstype

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 grundet afrundinger. Data er vægtet. N=2.523. Der er statistisk signifikant forskel på grupperne, da $p < 0,05$. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Metode

Resultaterne er baseret på svar fra en spørgeskemaundersøgelse om sygeplejerskers arbejdsmiljø, helbred og trivsel (SATH). Undersøgelsen er gennemført i maj-juni 2023, hvor 8.000 tilfældigt udvalgte beskæftigede medlemmer af Dansk Sygeplejeråd blev inviteret. 42% besvarede undersøgelsen. Respondenterne er lovet fortrolighed og efter dataindsamlingen er besvarelsene anonymiseret således at der ikke findes hverken navne, adresser, mails eller medlemsnummer som kan kobles til de enkelte besvarelser.

Spørgeskemaet udgøres af et udvalg af validerede spørgsmål fra "Virksomhedsskemaet" udviklet og testet af Det Nationale forskningscenter for Arbejdsmiljø (herefter NFA). Derudover er der tilføjet nogle specifikke spørgsmål om arbejdsvilkår såsom vagtbelastning og sygeplejerskerne arbejdsområde.

Respondenterne kunne i undersøgelsen gå videre til næste spørgsmål uden at besvare svarende til opsætningen i "Virksomhedsskemaet". Det betyder, antallet af besvarelser varierer fra spørgsmål til spørgsmål.

En bortfaldsanalyse viser mindre skævheder i bortfaldet. Der er udarbejdet en vægt, som tager højde for de mindre skævheder i forhold til alder, geografi, TR-status, sektor og anciennitet. Alle resultater er vægtet. Analyserne er endvidere baseret på gennemførte og ufuldstændige besvarelser.

